

## LA SUPERACIÓ DEL « PATERNALISME » SEGONS EL NOU CÒDEX ITALIÀ DE DEONTOLOGIA MÈDICA

ALESSANDRO ARRU

Membre del Comitè de Bioètica de Sàsser

Dins el pròleg del nou còdex de deontologia mèdica (24-25 / 6 / 96), trobem el jurament que els metges nous llicenciats tenen de fer abans de treballar, que diu que «el metge té de respectar i de facilitar el dret del malalt a triar lliurament el propi metge, tenint en compte que les relacions entre metge i pacients té d'ésser de confiança».

Se introduceix, de fet, un concepte de llibertat, paritat i col·laboració entre metge i malalt, al contrari de l'antic còdex hipocràtic que dieva «regularé la vida dels malalts a llur avantatge, segon les mies capacitats i el meu judici», que unitament a un altre punt «faré partècip dels preceptes, de les lliçons i altres ensinistraments els meus fills, els fills del meu mestre, els deixebles i ningun altre», establia que l'únic àrbitre de la salut del malalt fossi el metge, que en manera autònoma imposa les pròpies decisions als pacients, dat que no són en grau de comprendre qual és llur benefici.

El metge era un petit patriarca que exercitava el poder sobre els pacients des quals exigeix obediència i submissió. Ell tractava els sous malalts com un bon pare tracta els fills i a vegades en manera tirànica, sempre pensant que el malalt no és en grau de comprendre qual és la decisió millor per ell.

Aqueix «paternalisme» ha continuat també si s'era passat d'un paternalisme «carismàtic» a aquell «burocràtic» o modern, que no era una aberració, sinó la única manera de tractar el malalt que no és en grau de comprendre el sou benefici. Solament ara el malalt conquereix la sua dignitat de home i persona, inspirant la nova filosofia del «consentiment informat» que té com elements bàsics la coneixença, les possibilitats alternatives i la lliure voluntat que se tradueix en drets paritètics entre metges i malalts.

Efectivament, lligint els diversos articles del nou còdex s'evidencia que la llibertat, la independència i l'autonomia del metge són sancionats als art. 4 i 12: «al metge és reconeguda completa autonomia en les decisions, en l'aplicació

i en la programació de l'íter diagnòstic i de la teràpia»; i a l'art. 5 aquell del malalt: «les finalitats ètiques de la professió mèdica és el respecte de la vida, de la llibertat i de la dignitat de la persona i del sous drets fonamentals».

Doncs no hi ha més predomini del metge amunt del pacient. Això és confirmat en l'art. 27 també quan se tracta de triar per un ingrés en un hospital «el metge pot aconsellar però no pretendre que el pacient se serveixi de un determinat institut de cura».

Continuant a examinar els articles del còdex, llegim que se fixen normes per una correcta informació sobre la diagnosi, la prognosi i les perspectives terapèutiques, adequades al nivell cultural del pacient i a les seues capacitats de discerniment; comportament necessari per una millor «compliance» de part del malalt (art. 29).

Encara. El metge no solament no té de començar l'activitat diagnòstica i terapèutica sense l'aprovació del pacient, sinó que no pot dar manco informacions als familiars sobre la sua salut, si no te el permís del mateix.

Doncs el malalt torna a ésser sobirà de la pròpia salut, prenint decisions pel propi bé, però amb els límits de no «provocar perill per la salut dels altres» (art. 30) o de no «demanar tractaments que portin a mutilacions físiques o a la mort » (art. 35).

Dient-lo en altra manera sem passats de una situació de sobirania absoluta del metge sobre el pacient a relacions més equilibrades dins les quals ninguna de les dues figures pot prevaricar l'altra; així com la vida i la salut no és deixada a una arbitrària gestió moral solament d'una persona, perquè cada u té el deure moral de curar-se responsablement:

És propi en aqueix canvi de les relacions entre el metge i el pacient amb les seues conseqüències jurídiques i socials, que està el ver significat de la deontologia, com guia al metge en cada moment de la seva professió, sigui al capçal del malalt sigui en la recerca científica.